

61982J0007

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 2 MARTIE 1983¹

Gesellschaft zur Verwertung
von Leistungsschutzrechten mbH (GVL)
împotriva Comisiei Comunităților Europene

„Dreptul concurenței: abuz de poziție dominantă”

Cauza 7/82

În cauza 7/82,

GESELLSCHAFT ZUR VERWERTUNG VON LEISTUNGSSCHUTZRECHTEN
MBH (GVL), Esplanade 36a, 2000 Hamburg 36, reprezentată de domnii K. Peter
Mailänder și Rolf Winkler, avocați la Landgericht și Oberlandesgericht din Stuttgart, cu
domiciliul ales în Luxemburg la biroul domnului Ernest Arendt, avocat, 34, rue Philippe-
II,

reclamantă,

împotriva

COMISIEI COMUNITĂȚILOR EUROPENE, 200, rue de la Loi, 1049 Bruxelles,
reprezentată de domnul Götz zur Hausen, membru al serviciului său juridic, cu domiciliul
ales în Luxemburg, la biroul domnului Oreste Montalto, clădirea Jean Monnet,
Kirchberg,

pârâtă,

având ca obiect anularea Deciziei Comisiei din 29 octombrie 1981 privind o procedură de
aplicare a articolului 86 din Tratatul CEE (IV/29.839 – GVL) (JO L 370, p. 49),

CURTEA,

compusă din domnii J. Mertens de Wilmars, președinte, P. Pescatore, A. O'Keefe și U.
Everling, președinți de cameră, Mackenzie Stuart, G. Bosco și T. Koopmans, judecători,

avocat general: domnul G. Reischl,
grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal,

pronunță prezenta

¹ Limba de procedură: germana

HOTĂRÂRE

1 Prin cererea depusă la grefa Curții la 8 ianuarie 1982, societatea cu răspundere limitată GVL Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsrechten mbH, cu sediul în Hamburg (denumită în continuare GVL), a introdus, în temeiul articolului 173 alineatul (2) din Tratatul CEE, o acțiune în anulare a Deciziei Comisiei din 29 octombrie 1981 privind o procedură de aplicare a articolului 86 din tratat (IV/29.839 – GVL), notificată reclamantei la 9 noiembrie 1981 și publicată în Jurnalul Oficial (JO L 370, 1981, p. 49).

2 Reclamanta este singura societate de gestionare a drepturilor de autor care se ocupă, în Republica Federală Germania, de protecția drepturilor de autor și a drepturilor cunoscute ca drepturi conexe drepturilor de autor ale interpreților. Aceasta se ocupă, în special, de perceperea și distribuirea redevențelor la care au dreptul interpreții, în temeiul dispozițiilor legislației germane privind drepturile de autor (Urheberrechtsgesetz), în cazul în care prestația acestora, care a fost înregistrată cu consimțământul lor, pe suport vizual sau sonor, este radiodifuzată sau transmisă publicului în orice alt mod („a doua exploatare”).

3 Până la 21 noiembrie 1980, reclamanta a refuzat să încheie contracte de gestionare cu interpreții care nu au nici naționalitate germană, nici domiciliul în Republica Federală Germania, sau să protejeze în orice alt mod drepturile acestor artiști în Germania. Începând cu această dată, societatea a încetat această practică, modificându-și statutul și contractul standard de gestionare, în sensul că orice interpret stabilit pe teritoriul unuia dintre statele membre ale Comunității Europene putea încheia un contract de gestionare și primea, chiar și cu efect retroactiv, partea sa din veniturile din redevențe.

4 Decizia atacată constată că refuzul GVL, până la 21 noiembrie 1980, de a încheia contracte de gestionare cu artiștii străini care nu au domiciliul în Republica Federală Germania, precum și de a administra în alt mod drepturile de autor pe care le dețineau acești artiști în Germania a constituit un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat, în măsura în care acești artiști erau resortisanții unui alt stat membru sau aveau domiciliul într-un alt stat membru.

5 Decizia explică în considerentele sale (considerentul 71) că, începând cu 21 noiembrie 1980, GVL, modificându-și statutul și contractul standard de gestionare, a încetat discriminarea pe care o practica în raport cu artiștii care nu aveau naționalitate germană, în măsura în care îi afecta pe resortisanții statelor membre sau pe artiștii cu domiciliul în unul dintre aceste state membre. Noul sistem de distribuție urma să fie același atât pentru artiștii germani, cât și pentru artiștii străini.

6 În sprijinul acțiunii sale, reclamanta invocă următoarele cinci motive:

– primul motiv: în cursul procedurii administrative care a precedat decizia atacată, Comisia a încălcat normele fundamentale de procedură;

– al doilea motiv: Comisia nu are competența de a lua o decizie având drept singur scop „constatarea” unei încălcări, care deja a luat sfârșit, a articolului 86 din tratat;

– al treilea motiv: articolul 86 nu se aplică în cazul reclamantei, întrucât aceasta trebuie să fie considerată o întreprindere având drept scop gestionarea unui serviciu de interes economic general în sensul articolului 90 alineatul (2) din tratat;

– al patrulea motiv: comportamentul pe care Comisia îl reproșează reclamantei nu poate afecta comerțul dintre statele membre;

– al cincilea motiv: acest comportament nu poate fi clasificat drept abuz de poziție dominante, în sensul articolului 86 din tratat; în special, reclamanta nu a aplicat în privința partenerilor săi comerciali condiții inegale pentru prestații echivalente [articolul 86 alineatul (2) litera (c)].

Primul motiv: nerespectarea procedurii

7 Reclamanta susține, în primul rând, încălcarea de către Comisie a articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, primul regulament de punere în aplicare a articolelor 85 și 86 din tratat (JO 1962, p. 204) și a articolului 4 din Regulamentul nr. 99/63 al Comisiei din 25 iulie 1963 privind audierile prevăzute la articolul 19 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului (JO 1963, p. 2268), deoarece Comisia și-a întemeiat decizia pe alte plângeri decât cele în raport cu care reclamanta a avut ocazia să-și facă cunoscut punctul de vedere.

8 În această privință, reclamanta susține că nu a fost suficient de clar precizat de către Comisie, în comunicarea obiecțiilor, faptul că acestea vizează nu numai refuzul de a încheia contracte de gestionare cu resortisanții din alte state membre, ci și cazurile în care artiștii aveau domiciliul într-un stat membru, fără a fi resortisanții acestuia. Această lipsă de claritate este cu atât mai deranjantă cu cât plângerea care a dus la comunicarea obiecțiilor, respectiv cea depusă de Interpar la Londra, nu ridică problema artiștilor domiciliați într-un stat membru fără a fi resortisanții acestuia.

9 Toate aceste alegații nu sunt justificate prin fapte. Înainte de a face referire la plângerea depusă de Interpar, comunicarea obiecțiilor a descris comportamentul reclamantei în felul următor: „GVL a refuzat să încheie contracte de gestionare cu artiștii străini care nu au domiciliul în Germania, indiferent dacă este vorba sau nu de artiști resortisanți ai unor state membre ale Comunității, sau să protejeze în orice alt mod drepturile acestor artiști în Germania” (considerentul 27). Considerentele juridice ale aceluiași document invocă în special discriminarea pe care a făcut-o GVL între artiștii germani sau artiștii străini cu domiciliul în Germania, pe de o parte, și, pe de altă parte, „artiștii străini care nu au domiciliul în Germania” (considerentele 51, 52 și 55).

10 În termeni mai generali, nimic din comunicarea obiecțiilor nu putea permite reclamantei să ajungă la concluzia că singurul reproș formulat de către Comisie se referea la situația artiștilor cu naționalitatea altor state membre.

11 Reclamanta susține în continuare că decizia atacată nu a făcut altceva decât să repete considerentele din comunicarea obiecțiilor și că, prin urmare, Comisia nu a acordat nicio importanță argumentelor aduse de reclamantă sau incluse în opiniile juridice pe care aceasta le-a transmis Comisiei. În acest fel, Comisia a încălcat dreptul GVL la audiere („rechtliches Gehör”), garantat prin Regulamentul nr. 99/63.

12 Chiar dacă este adevărat că scopul Regulamentului nr. 99/63 este de a asigura întreprinderilor dreptul de a-și prezenta, la finalizarea cercetărilor, observațiile cu privire la ansamblul obiecțiilor pe care Comisia își propune să le rețină împotriva lor, acesta nu obligă Comisia să comenteze toate aceste observații în motivele deciziei sale, dacă acestea sunt, ele însele, de natură să justifice concluziile la care a ajuns Comisia.

13 Este necesar să se adauge faptul că decizia atacată expune și discută, în considerentele sale, principalele observații făcute în numele GVL, în cursul audierii acestei întreprinderi la 12 februarie 1981.

14 În cele din urmă, reclamanta susține că refuzul Comisiei de a ține seama de observațiile prezentate a dus la apariția mai multor erori de fapt în decizie. Aceste obiecții nu pot fi, totuși, examinate decât în cadrul motivelor materiale la care acestea se raportează.

15 În consecință, primul motiv trebuie să fie respins.

Al doilea motiv: lipsa de competență

16 Prin acest motiv, reclamanta susține că nu este de competența Comisiei să constate, printr-o decizie, încălcarea normelor privind concurența, în cazul în care întreprinderea în cauză nu le mai încalcă. Astfel de atribuții nu rezultă nici din dispozițiile tratatului, nici din cele ale Regulamentului nr. 17.

17 Reclamanta susține în acest sens că atât comunicarea obiecțiilor, cât și plângerea depusă de Interpar pe care se bazează comunicarea se referă la practica GVL înainte de 21 noiembrie 1980. Ca urmare a intervenției Comisiei, GVL a modificat această practică, astfel încât infracțiunea ce i-a fost reproșată nu s-a mai produs și, prin urmare, procedura administrativă inițiată de Comisie nu mai are obiect.

18 Reclamanta subliniază că, prin adoptarea Regulamentului nr. 17, Consiliul a stabilit în mod exhaustiv puterea de decizie ale Comisiei în ceea ce privește domeniul de aplicare al articolelor 85 și 86 din tratat. Aceste atribuții nu o implică pe cea de a lua o decizie vizând în mod unic constatarea unei infracțiuni care a avut loc în trecut. Mai precis, articolul 3 din Regulamentul nr. 17 nu se referă la constatarea unei infracțiuni decât în cadrul unei decizii care vizează stoparea infracțiunii.

19 În opinia părâtei, competența sa de a adopta decizia atacată rezultă, pe de o parte, din interpretarea dispozițiilor din tratat și din Regulamentul nr. 17 și, pe de altă parte, din

faptul că există motive solide de ordin practic în favoarea acestei concepții, din care Comisia s-a inspirat, de altfel, în mod constant în acțiunea sa.

20 Dispozițiile Regulamentului nr. 17 trebuie interpretate, în opinia pârâtei, în lumina acestor puteri cu care Comisia este investită de tratat în domeniul concurenței și care sunt concretizate prin regulament.

Aceasta prevede o serie de competențe mai mult sau mai puțin extinse, în special la articolul 3 alineatele (1) și (3), articolul 15 alineatele (2) și (6) și articolul 16. Decizia care a constatat o încălcare a normelor care nu se mai produce întră sub incidența acestor competențe; aceasta se situează între două decizii prevăzute în mod expres în regulament, cea care impune o amendă ca urmare a unei infracțiuni constatate, dar care deja nu se mai produce, și cea care constată, după verificarea provizorie, că sunt reunite condițiile de aplicare a articolului 85 alineatul (1).

21 Din punct de vedere practic, pârâta atrage atenția asupra faptului că, în cazul în care Comisia nu ar avea puterea de a face o simplă constatare, aceasta ar fi întotdeauna obligată să aplice o amendă pentru a împiedica întreprinderea în cauză să mai comită infracțiunea, după ce a încetat să mai facă acest lucru cu puțin timp înainte de adoptarea deciziei prin care era obligată în acest sens.

22 Este necesar să se observe mai întâi că, astfel cum a remarcat în mod corect pârâta, dispozițiile Regulamentului nr. 17, în special cele care prevăd măsurile care trebuie luate de Comisie pentru a asigura aplicarea articolelor 85 și 86 din tratat, trebuie interpretate în cadrul normelor privind concurența din tratat. Acestea se bazează pe ideea exprimată în special la articolul 87 alineatul (2) litera (d) și la articolul 89 conform cărora Comisia este cea care trebuie să asigure aplicarea normelor privind concurența de către întreprinderi și să constate, dacă este cazul, că aceste norme au fost încălcate.

23 Regulamentul nr. 17 are ca obiect, după cum rezultă din considerente, precum și din articolul 87 alineatul (2) litera (a) din tratat, asigurarea respectării normelor privind concurența de către întreprinderi și să abilitateze, în acest scop, Comisia să oblige întreprinderile să nu mai încalce normele, astfel cum s-a constatat, precum și să aplice amenzi și penalități cu titlu cominatoriu în cazul încălcării normelor. Competența de a lua decizii în acest sens implică în mod necesar competența de a constata producerea unei astfel de infracțiuni.

24 Problema ridicată prin prezentul capăt de cerere nu este, în realitate, competența Comisiei de a constata, printr-o decizie, o încălcare a normelor privind concurența, ci aceea de a se stabili dacă, în cauza de față, Comisia are un interes legitim în a lua o decizie de constatare a unei încălcări a normelor pe care întreprinderea în cauză a încetat să o mai comită.

25 Decizia atacată arată, în acest sens, că și după modificarea statutului său și a contractului standard în noiembrie 1980, GVL consideră, având în vedere complexitatea situației juridice, că poate exclude în continuare din sfera activității sale de gestionare

artiștii care nu sunt de naționalitate germană sau care nu au domiciliul în Republica Federală Germania; prin urmare, este necesară o decizie pentru a clarifica situația juridică în special a reclamantilor și pentru a evita repetarea în viitor a unor încălcări identice sau similare ale normelor (considerentul nr. 74).

26 Deși GVL a făcut cunoscut în cursul prezentului litigiu că a considerat ca irevocabilă modificarea statutului și a contractului standard, efectuată în noiembrie 1980, a mai declarat, de asemenea, atât în cursul procedurii administrative în fața Comisiei, cât și al procedurii în fața Curții, că nu se consideră obligată de această modificare în ceea ce privește încheierea de contracte de gestionare cu artiștii resortisanți ai unor țări terțe, dar care au domiciliul într-un alt stat membru. În plus, în cursul acestor proceduri a insistat asupra faptului că nu este obligată, prin dreptul comunitar, să introducă modificarea și că, prin urmare, este liberă să revină la practica sa anterioară.

27 În aceste condiții, Comisia putea considera că pericolul revenirii la această practică era unul real dacă obligația GVL de a-i pune capăt nu era confirmată formal și, prin urmare, era necesară clarificarea situației juridice.

28 Din cele de mai sus rezultă că interesul legitim al pârâtei, de a se constata, prin intermediul deciziei atacate, o încălcare a normelor privind concurența până la modificarea statutului reclamantei, a fost demonstrat în mod adecvat și că, prin urmare, al doilea motiv trebuie să fie respins.

Al treilea motiv: aplicarea articolului 90 din tratat

29 Conform acestui motiv, GVL este o întreprindere având drept scop gestionarea unor servicii de interes economic general în sensul articolului 90 alineatul (2) din tratat. Prin urmare, normele privind concurența nu i se aplică decât în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică realizarea misiunii sale speciale.

30 În acest sens, reclamanta invocă legea germană din 9 septembrie 1965 privind gestionarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe (BGBI. I, S. 1294), în ale cărei dispoziții se prevede, între altele, că o societate de gestionare cum este GVL trebuie să fie autorizată de autoritățile publice, că face obiectul unei monitorizări efectuate de Oficiul pentru brevete și că este obligată să încheie anumite contracte de gestionare.

31 O analiză a legii citate anterior arată, totuși, că legislația germană nu încredințează gestionarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe acestora anumitor întreprinderi, ci definește la nivel general normele aplicabile activităților societăților care își propun să asigure folosirea în mod colectiv a unor astfel de drepturi.

32 Deși este adevărat că verificarea activităților acestor societăți, astfel cum este prevăzută în legea amintită, depășește controlul public efectuat asupra multor alți întreprinderi, acest fapt nu este totuși suficient pentru a încadra aceste societăți în categoria întreprinderilor vizate la articolul 90 alineatul (2) din tratat.

33 În consecință, al treilea motiv nu poate fi acceptat.

Al patrulea motiv: efectul asupra comerțului între statele membre

34 Reclamanta susține, prin acest motiv, că încălcarea normelor concurenței de care este acuzată prin decizia atacată, chiar dacă ar fi existat, nu poate afecta comerțul între statele membre, în sensul articolului 86 alineatul (1) din tratat.

35 În acest sens, în decizie se prevede (la considerentul 63) că, refuzând asumarea responsabilității privind exploatarea drepturilor artiștilor străini domiciliați într-un stat membru, altul decât Republica Federală Germania, GVL a împiedicat crearea unei piețe unice a serviciilor în Comunitate. Aceste persoane străine nu au putut recurge la serviciile GVL; libera circulație a serviciilor în interiorul Comunității, care s-a fi putut dezvolta dacă nu ar fi existat refuzul GVL, a devenit prin urmare imposibilă. Această restricție în calea liberei circulații a serviciilor a fost, de altfel, semnificativă, în condițiile în care un mare număr de titulari de drepturi străini au fost împiedicați să se folosească de drepturile lor în Germania.

36 Reclamanta contestă caracterul semnificativ al efectului negativ asupra comerțului între statele membre. Aceasta susține că, în momentul introducerii procedurii administrative, Interpar a fost singura societate care a depus plângere; ulterior, un singur caz a mai fost adus la cunoștința Comisiei, cel al unui cor al alpiniștilor italieni. Cei nouă artiști prezentați ca reclamânți în decizie aparțin aceluiași grup. Reclamanta însăși nu a fost sesizată anterior decât în anumite cazuri particulare printr-o cerere referitoare la gestionarea drepturilor artiștilor străini. Influența practicii anterioare a GVL asupra comerțului între statele membre era, așadar, una minimă.

37 Trebuie amintit că, pentru a putea stabili dacă poate fi afectat comerțul între statele membre prin abuzul de poziție dominantă pe piața în cauză, în sensul articolului 86 din tratat, trebuie luate în considerare efectele asupra structurii concurenței efective pe piața comună (hotărârea din 6 martie 1974, Istituto Chemioterapico SpA și Commercial Solvents, cauzele conexe 6/73 și 7/73, Rec., p. 223).

38 În hotărârea din 25 octombrie 1979 (Greenwich Film Production/Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) and Société des Editions Labrador, cauza 22/79, Rec., p. 3275), Curtea a stabilit deja că activitățile societăților de gestionare a drepturilor de autor pot fi desfășurate într-un astfel de mod încât să aibă ca efect segmentarea pieței comune și împiedicarea, astfel, a liberei prestări a serviciilor, care este unul din obiectivele tratatului. Curtea a adăugat că, prin urmare, aceste activități pot afecta comerțul dintre statele membre, în sensul articolului 86 din tratat.

39 Or, obiecția reținută de către Comisie împotriva activităților anterioare ale reclamantei se referă în mod clar la faptul că acestea s-au desfășurat într-un astfel de mod încât au avut ca efect limitarea liberei prestări a serviciilor, ducând la segmentarea pieței comune. În fapt, practica reclamantei a fost de natură să împiedice folosirea, pe piața germană, a

drepturilor de autor ale interpreților care nu erau germani, domiciliați în alte state membre.

40 În consecință, al patrulea motiv trebuie să fie respins.

Al cincilea motiv: abuzul de poziție dominantă

41 Acest motiv, referitor la condițiile de fond impuse de articolul 86 din tratat, este divizat în mai multe părți, iar în prima parte este contestată poziția dominantă a GVL pe piață.

42 Reclamanta admite că serviciile pe care le oferă constau în gestionarea drepturilor de autor ale interpreților la a doua utilizare și că este singura întreprindere care se ocupă de gestionarea unor astfel de drepturi în Republica Federală Germania. Aceasta susține, însă, că nu este singurul partener comercial al interpreților, aceștia putându-se prevala de drepturile lor de primă utilizare și făcând, prin urmare, schimburi de servicii, de exemplu, cu organizatorii de spectacole sau cu producătorii de suporturi de sunet.

43 Pârâta susține că acest raționament al reclamantei se bazează pe o neînțelegere cu privire la piața în cauză care trebuie luată în considerare. În opinia acesteia, piața în cauză nu este cea a schimburilor de servicii în domeniul realizării de lucrări artistice, ci piața gestionării redevențelor datorate interpreților ca urmare a celei de-a doua utilizări a prestațiilor lor. Aceasta este piața pe care GVL ocupa o poziție dominantă.

44 În acest sens, în decizie se prevede (la considerentul 45) că piața pe care funcționează GVL este piața serviciilor referitoare la protecția drepturilor la o a doua utilizare ale artiștilor interpreți sau producătorilor în Germania, care poate fi delimitată cu precizie în raport cu activitatea altor societăți de exploatare. GVL deține un monopol de fapt pe această piață în Germania, adică o parte substanțială din piața comună.

45 Curtea consideră că aceste constatări sunt exacte și că, prin urmare, prima parte a motivului nu poate fi susținută.

46 A doua parte a celui de-al cincilea motiv contestă folosirea abuzivă a poziției dominante, astfel cum este prevăzut în decizie. În special, Comisia a reproșat pe nedrept reclamantei faptul că a tratat artiștii în mod diferit, în funcție de naționalitatea lor.

47 Decizia atacată consideră, în primul rând, că orice discriminare bazată pe criterii de naționalitate practică de o întreprindere cu o poziție dominantă constituie o încălcare a articolului 86 (considerentul 46) și, în al doilea rând, că refuzul GVL, ca deținătoare *de facto* a unui monopol, de a refuza să încheie contracte de gestionare a drepturilor de autor cu artiștii străini care nu au domiciliul în Germania constituie o discriminare bazată pe criterii de naționalitate (considerentul 47).

48 Reclamanta contestă cu tărie această a doua considerație. Ea reamintește că a susținut, pe parcursul întregii proceduri declanșate împotriva sa, că diferența făcută de societate

între diferiții artiști nu se bazează decât pe natura drepturilor ale căror titulari sunt aceștia. Adevărata problemă constă în diferența dintre legislațiile naționale în ceea ce privește drepturile de autor și drepturile conexe acestora. Această diferență are ca efect faptul că drepturile artiștilor stabiliți în afara Republicii Federale Germania sunt reglementate de legislații care nu recunosc redevențele reprezentând a doua utilizare a dreptului de autor.

49 Reclamanta arată că nu poate gestiona decât drepturile a căror existență este în măsură să o verifice și al căror domeniu de aplicare este în măsură să îl stabilească. Acesta este cazul artiștilor de naționalitate germană care se bucură, în temeiul articolului 125 din legea germană privind drepturile de autor, de protecția juridică conferită de această lege. Reclamanta a admis că aceeași condiție a fost îndeplinită și în cazul artiștilor străini cu domiciliul în Republica Federală Germania, acest domiciliu constituind un factor de legătură suficient pentru a permite aplicarea legislației germane în acest domeniu.

50 Reclamanta consideră că această concepție juridică este confirmată de articolul 6 alineatul (1) din legea germană privind gestionarea serviciilor din 1965. Conform acestei dispoziții, o societate de exploatare are obligația de a administra drepturile care fac parte din domeniul său de activitate la cererea titularilor drepturilor, „în cazul în care aceștia sunt de naționalitate germană în sensul Legii fundamentale sau dacă domiciliul acestora intră în sfera de aplicare a prezentei legi”, adică în Republica Federală Germania.

51 Pârâta admite această diferență între legislațiile naționale, precum și faptul că cele mai multe dintre legislațiile altor state membre sunt mai puțin elaborate decât legislația germană în ceea ce privește drepturile de autor pentru a doua utilizare. Aceste fapte nu pot, totuși, justifica refuzul de a încheia contracte cu artiștii străini care nu au domiciliul în Republica Federală Germania, ținând cont că acest refuz le lipsește de posibilitatea de a dovedi că sunt cu adevărat titularii drepturilor în cauză.

52 Curtea observă în primul rând că articolul 6 din legea privind gestionarea serviciilor, prin faptul că obligă toate societățile de gestionare să administreze drepturile tuturor artiștilor de naționalitate germană sau care au domiciliul în Republica Federală Germania, nu le împiedică să își desfășoare activitățile și în favoarea altor artiști. Această interpretare a legii a fost confirmată implicit de Biroul pentru brevete atunci când această instituție a aprobat modificarea statutului GVL din 21 noiembrie 1980.

53 Trebuie observat, în continuare, că libertatea oferită, astfel, GVL prin lege este limitată de dispozițiile din tratat, în special de cele din domeniul concurenței. Acesta este cazul, cu atât mai mult cu cât GVL deținea o poziție dominantă pentru o parte importantă a pieței comune.

54 În aceste circumstanțe, în fapt nu era permis ca GVL să își limiteze activitățile, chiar și în absența unei armonizări a legislațiilor din domeniul drepturilor de autor, numai la artiștii pentru care avea siguranța că drepturile lor erau reglementate de legislația germană. Nu putea fi exclusă posibilitatea ca anumiți artiști străini care nu aveau domiciliul în Republica Federală Germania să se prevaleze de dreptul la a doua utilizare;

pe de altă parte, GVL știa că, refuzând să administreze aceste drepturi, îi împiedica, în fapt, pe acești artiști să obțină redevențele la care aveau dreptul.

55 Prin urmare, reclamanta și-a desfășurat activitățile într-o astfel de manieră încât nici un artist străin care nu avea domiciliul în Republica Federală Germania nu putea beneficia de drepturile la a doua utilizare, chiar dacă un astfel de artist putea demonstra că deține aceste drepturi fie pentru că i se aplica legea germană, fie pentru că o altă legislație națională îi recunoștea aceste drepturi.

56 Un astfel de refuz venit din partea unei întreprinderi deținătoare de monopol *de facto*, de a furniza servicii tuturor celor care pot avea nevoie de acestea, dar care nu intră într-o anumită categorie stabilită de această întreprindere pe criterii de naționalitate sau domiciliu, trebuie să fie considerată ca un abuz de poziție dominantă, în sensul articolului 86 alineatul (1) din tratat.

57 Din considerentele precedente rezultă că a fost corectă hotărârea Curții în sensul că, în cauza de față, articolul 86 alineatul (1) se aplică.

58 Această constatare implică faptul că al cincilea motiv nu poate fi acceptat și că nu mai este necesară examinarea celorlalte părți ale acestuia, în special cele care se referă la eventuala discriminare, în sensul articolului 86 alineatul (2) litera (c) din tratat.

59 În consecință, prezenta acțiune trebuie să fie respinsă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

60 În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cazul în care s-a solicitat acest lucru. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă reclamanta la plata cheltuielilor de judecată.

Mertens de Wilmars	Pescatore	O'Keefe
Everling	Mackenzie Stuart	Bosco Koopmans

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 2 martie 1983.

Grefier

Președinte

P. Heim

J. Mertens de Wilmars